

Методичний коментар

Під час спостережень у довкіллі звертаємо увагу дітей на те, що пори року змінюються поступово, початок осені за календарем і поява осінніх ознак у природі не завжди збігаються у часі. У різні роки перші ознаки осені з'являються у різний час — іноді холодно вже наприкінці серпня, а інколи ми вдягаємося по-літньому ще в середині вересня. Так само у різний час і листя на деревах починає жовтіти, і птахи у вирій відлітають...

Літо також закінчується не в один день — його ознаки ще можна знайти у вересні — це і яскраві квіти на клумбах, і зелена травичка, і купання птахів у калюжах, і метелики з бджілками не поспішають ховатися від осінніх холодів...

Побачити, як щомісяця змінюється вбрання дерев (одна з найголовніших ознак осені) дає змогу [розмальовка-спостереження "Як осінь змінює дерева"](#): пригадайте з малятами як виглядали дерева у серпні та розфарбуйте відповідну четвертинку дерева в розмальовці, як виглядають дерева зараз (звісно, дерева можуть виглядати по-різному, тож узагальніть інформацію — визначте, як виглядає більшість дерев) і розфарбуйте другу чверть дерева. Такі самі спостереження здійснюйте і в наступні місяці.

На початку зими у малят на одному аркуші будуть відображені зміни вбрання дерев упродовж осені. Це дасть змогу скласти розповідь про те, як рослини готуються до зими.

Такі самі дослідження можна здійснювати і в інші пори року. Тоді у малят поступово з'явиться такий собі календар спостережень за сезонними замінами дерев.